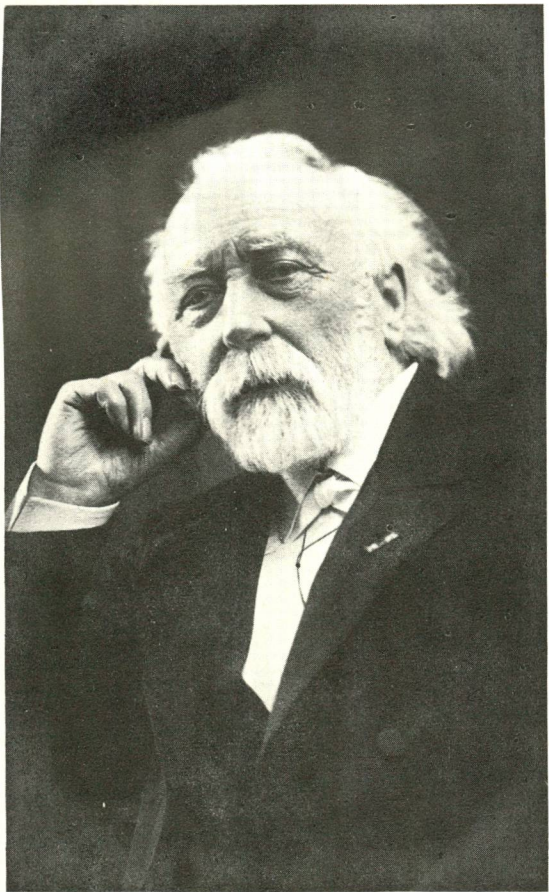

OYE, Eugeen van, geneesheer, dichter, publicist (Torhout 3 juni 1840 - Gistel 4 juni 1926).

Eugeen van Oye was de jongste zoon van René van Oye, arts te Torhout, en Delphine Ossieur, verwant aan de De Brouckères. Hij groeide op in een milieu waar het gebruik van het Frans een natuurlijke zaak was. Op het Klein Seminarie te Roeselare werd Guido Gezelle zijn leermeester en Hugo Verriest zijn vriend voor het leven. Onder invloed van Gezelle opteerde hij voor het Nederlands. Hij koos niet voor priesterschap, zoals Gezelle innig

had gehoopt, maar verliet in 1858 Roeselare en ging weldra voor arts studeren, eerst te Leuven, vervolgens te Gent. Aan het studentenleven nam hij volop deel. Te Leuven deed hij zich als secretaris van het studentengenootschap Met Tijd en Vlijt kennen als een vurig flamingant en dit was evenzeer het geval in Gent, waar hij actief was in de verenigingen 't Zal wel gaan en De taal is gansch het volk. In 1870 doctoreerde hij te Gent in de genees-, heel- en verloskunde. Tijdens de Frans-Duitse oorlog (1870-'71) trok hij met het Rode Kruis en de Anglo-Belgian Ambulance naar de slagvelden van Noord-Frankrijk. In juli 1871 vestigde Van Oye zich als geneesheer te Oostende en prikkelde meteen al de plaatselijke franskiljons door een Nederlandstalige naamplaat naast zijn huisdeur te laten aanbrengen. Op 28 oktober 1876 trad hij in het huwelijk met Maria Rumschöttel, een begaafde en kunstzinnige Duitse uit Trier.

In de V.B. bleef hij belang stellen; hij was een vurig bewonderaar van de acties van Albrecht Rodenbach en de zijnen, was sterk Germaansvoelend, wat echter meer omvatte dan genegenheid voor Duitsland. Als muziekliefhebber was hij vurig Wagneriaan, wat zijn germanofilie alleen maar kan hebben versterkt. Aan het in 1898 opgerichte Duits-Vlaamse ontmoetingstijdschrift Germania verbond Van Oye zijn naam als medewerker. Verder heeft het pangermanisme weinig of geen sporen bij hem nagelaten, wel echter het panskandinavisme in de Noorse landen, waarvan Carl Ploug en Bjørne Bjørnson de kopstukken waren. Van Oye was reeds betrekkelijk vroeg een vurig skandinavist, die zich zeer verdiepte in de cultuur der Skandinavische landen.

Van Oye was een vroom katholiek, maar met een grote tolerantie en met veel begrip tegenover mensen met een andere godsdienstige overtuiging. Met ds. Hendrik Quirinus Janssen (1812-'81), hervormd predikant te St.-Anna ter Muident en schrijver van een aantal boeken over het protestantisme in Vlaanderen, is hij zeer bevriend geweest. In 1896 maakte hij kennis met ds. Jan Derk Domela Nieuwenhuis Nyegaard, predikant bij de Belgische Zendingskerk te Oostende en ook een vurig vereerder van alles wat Germaans heette. Met hem had Van Oye diepgaande gesprekken over Skandinavië, het Germanendom en de Vlaamse strijd.

In 1897 werd Van Oye voorzitter van de vooral door toedoen van Eugeen Everaerts opgerichte afdeling-Oostende van het Algemeen Nederlands Verbond. In 1914 nam hij, sterk onder invloed van zijn vriend Domela - toen predikant te Gent - deel aan het radicale, zeer anti-Belgische activisme van Jong-Vlaanderen. Hij liet zich zelfs, zij het na heel veel aandrang, bewegen het voorzitterschap op zich te nemen van het alle Jong-vlaamse groepen overkoepelende hoofdbestuur van Jong-Vlaanderen. Het duurde maar kort, of de verstandhouding met Domela en vooral met diens ijverige medestander dr. Emiel Dumon te Brugge werd minder goed. In het najaar van 1918, toen de Duitse terugtocht in volle gang was en geallieerde troepen Oostende bezetten, duurde het niet lang, of Van Oye werd gearresteerd en naar een gevangenis te Brugge overgebracht. In 1919 verscheen hij voor het Assisenhof te Brugge, dat hem na een opmerkelijk pleidooi van Hugo Verriest, die zijn vriend te hulp was gesnel, vrijsprak. Van Oye werd echter uit de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde gestoten en het recht de medische praktijk uit te oefenen werd hem ontnomen. Begin juli 1923 verhuisde hij met zijn vrouw en dochter Alma naar Gistel.

WERKEN: Artikelen, in *Vlaamsche Kunstbode*; *Dietsche Warande en Belfort*; *Biekorf*. - Gedichten in *Jaarboek van het Willemsfonds* en *Volks-almanak*. - Liederengecomponeerd door P. Benoit, E. Keurvelds, K. Mestdagh, A. Meulemans, G. Tinel, O. van Durme en H. Waelput. - *De Vlaamsche Bewegingen* (redevoering, z.j.); *Mijnheer Marguery en het Vlaams*, door een Vlaming (redevoering, 1864); *Morgenschemer* (gedichten, 1874); *1302, Hymne aan Breidel en de Coninc* (gedichten, 1887); *Vonken en Stralen* (gedichten, 1889); *Godelieve van Gistel* (toneel, 1910); *Balders dood* (toneel, 1909); *De Grieksche Metriek in de Nederlandsche Dichtkunst* (taalstudie, 1911); *Mijn gevangenis* (proza, 1923); *In memoriam Hugo Verriest* (1923).

LITERATUUR: A. Walgrave, *Tot gedachtenis van Eugeen van Oye (1840-1926)*, in *Dietsche Warande en Belfort* (juli 1926); - J. Muls, *Dr. Eugeen van Oye*, in *Vlaamsche Arbeid* (1926); - *Huldeboek Dokter Eugeen van Oye* (1969).

LAMMERT BUNING